

IZUZEĆE RADI TERAPEUTSKE UPOTREBE (TUE) U SRBIJI TOKOM 2009.GODINE

TUE se Antidoping agenciji Republike Srbije prijavljuje još od sredine 2007.godine i od tada pa do kraja 2009.godine prijavljeno je ukupno 71 TUE, uključujući i DoU. Od tih 71 TUE/DoU, u 2009.god. je registrovano ukupno 33 tj. skoro polovina svih ikad zatraženih terapijskih izuzeća. Posmatrano iz te perspektive, 2009. je svakako donela napredak u razvoju procesa TUE koji je bitan za napredak antidoping borbe, ali i sportske medicine u Srbiji. Veliki napor je uložena upravo u edukaciju timskih lekara koji su ključna karika za dalje promovisanje terapijskog izuzeća.

Sama procedura prijavljivanja TUE je u 2009.godini olakšana uvođenjem Deklaracije o upotrebi prilikom korišćenja glukokortikosteroida inhalatornim i nesistemskim putem - intraartikularno, periartikularno, peritendinozno, epiduralno i intradermalno. 25/33 prijavljenih terapijskih izuzeća je upravo bilo u formi DoU. Antidoping agencija je ispoštovala proceduru koja se navodi u standardima WADA i DoU je procesuiran kroz ADAMS bazu podataka, pored toga što je sportista bio dužan da upotrebu lekova prijavi na doping kontroli.

Medicinska stanja zbog kojih se zahtevao TUE/DoU u Srbiji tokom 2009.godine	
Hronične bolesti	2
Astma	4
Bolesti skeletnomuskularnog sistema	25
Ostale bolesti i stanja	2
Ukupno	33

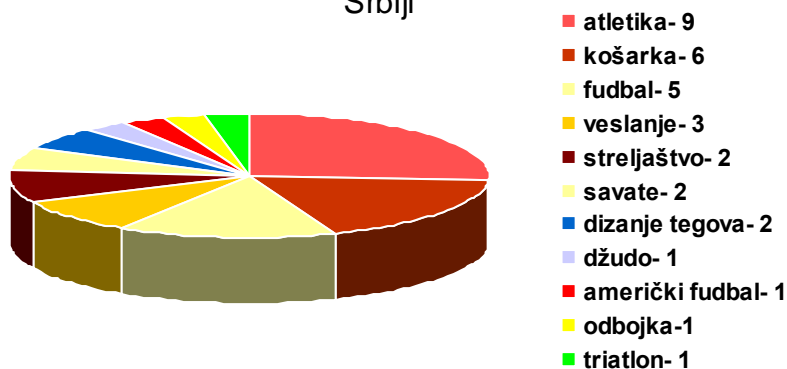
Zabranjena supstanca zbog koje se zahtevala skoro polovina svih TUE je bio **triamcinolon** tj. Kenalog. Raznovrsni **entesitisi** su se navodili kao najčešća dijagnoza u Deklaracijama o upotrebi. Druga po redu supstanca koju su sportisti morali da koriste zbog bolesti ili povrede je bio metilprednizolon, dok su ostale bile skoro podjednako zastupljene- betametazon, salbutamol, deksametazon, pronizon, prednizolon i spironolakton. Ako stručno posmatramo ove podatke vidimo da i dalje postoji problem česte upotrebe lokalnih GCS iako je njihov terapijski efekat i potencijalna štetnost predmet rasprava već duže vreme.

Svi sportisti koji su podneli prijavu za odobrenje TUE sa dijagnozom astme su imali u svojoj medicinskoj dokumentaciji urađen bronhoprovokacioni metaholinski test koji je potvrdio dijagnozu, i njima je TUE odbor odobrio primenu terapije na naredne četiri godine.

Načini unosa zabranjene supstance prijavljenih TUE/DoU u 2009.godini	
Intramuskularno	7
Periartikularno	7
Intraartikularno	6
Peritendinozno	5
Inhalacija	4
Per os	2
Intravenski	1

Periartikularno i peritendinozno davanje preparata je pored intramuskularnog unosa, bio najčešći vid unosa zabranjene supstance u 2009.godini. I po ovom pitanju je potrebna dodatna edukacija lekara jer se efekat ovakve primene kortikosteroida zbog otežane resorpcije na mestu davanja, dovodi u pitanje takođe.

Zastupljenost sportova u izuzecima za terapeutsku upotrebu tokom 2009.godine u Srbiji

Jedan od zanimljivih aspekata razmatranja TUE/DoU je uvid u to koji su sportovi bili najzastupljeniji u terapeutskim izuzecima. Atletičari su u 2009.godini bili sportisti koji su najviše bili povređeni ili bolesni, pored košarkaša i fudbalera.

Odobrenje izuzeća radi terapijske upotrebe je na nivou Srbije sprovodio TUE odbor koga sačinjavaju devet stručnjaka iz različitih medicinskih specijalnosti. Do sada su svi zahtevi bili odobreni, s tim da su u nekim slučajevima zatražene dodatne analize radi verifikovanja dijagnoze. Sve prijave za odobrenje TUE koje je ADAS u ime sportista tražio od internacionalnih federacija (najčešće upućene FIBA i UEFA) su odobrene u toku 2009.godine. Ovo potvrđuje dobru stručnu saradnju koju ADAS ima sa IF, uvek poštujući njihova pravila i zahteve. Nadamo se da će tako ostati i u budućnosti.

Planovi za 2010.godinu vezani za TUE odnose se isključivo na promovisanje i popularizaciju samog procesa prijavljivanja upotrebe lekova u terapijske svrhe. Sportisti moraju da shvate da im niko ne zabranjuje da se leče supstancama koje su na zabranjenoj listi, ali isključivo ako je to neophodno. Cilj je sprečavanje zloupotrebe lekova kao dopinga i narušavanja zdravlja sportista. Edukacija podrazumeva uključivanje timskih lekara čija je saradnja esencijalna po ovom pitanju. Konkretno, ADAS planira da u svim sportskim savezima koji su zainteresovani održi niz predavanja gde će TUE biti jedna od vodećih tema. Kao jedan od ciljeva za 2010.godinu je uvođenje TUE sastanka na početku svake godine gde će se timskim doktorima predočiti novine koje WADA objavljuje vezano za TUE i DoU. Planirano je i da se sportistima koji imaju astmu olakša i ubrza proces metaholinskog testa na koji se u Srbiji čeka i po mesec dana, uspostavljanjem saradnje sa bolnicama i klinikama u kojima je to rutina. Rad sa sportistima u smislu konstantnog obaveštavanja putem mejlova, deljenje propagandnog materijala i korišćenje svake prilike da se sportisti zblize sa samim terminom TUE/DoU je nešto što će se nastaviti i u 2010.godini.